

Raymond Roussel

Narozen 20. ledna 1877 v Paříži, hudebně nadaný Raymond Roussel vystudoval konzervatoř, ale již velice záhy se cele oddal poezii. V roce 1897 vydal svůj první román ve verších (*La Doublure*), jehož naprostý neúspěch se stane příčinou neurastenie, z níž se již nikdy nevyлečí. Přesto však v roce 1904 publikuje pod názvem *La Vue* tři poémy, v nichž cestou deformací slov objevuje asonance a myšlenková zřetězení, jež se stávají procedurou tvorby zvláštního a neslučitelného světa, poznamenávající jeho dva zásadní romány *Impressions d'Afrique* (1910) a *Locus Solus* (1914). Jejich vydání nevzbudilo ani ten nejmenší zájem. Ve snaze po uznání obrací se Roussel k divadlu. Jeho obrovské osobní bohatství mu umožňuje, aby na vlastní náklady provedl jejich divadelní adaptace. Podařilo se mu vyvolat mohutný skandál. Veřejnost i kritika ho považují za blázna, mladí surrealisté v něm spatřují génia. Financování divadla a vydávání knih ho přivádějí na mizinu. Stačí ještě redigovat posmrtně vydanou knihu Jak jsem psal některé své knihy a 14. července 1933 život završí v Palermu sebevraždou.

Raymond Roussel
Locus Solus

Raymond Roussel

Locus Solus

Dauphin

Přeložil Miroslav Drozd

Cet ouvrage, publié dans le cadre du programme de participation à la publication F. X. Šalda, bénéficie du soutien du Ministère des Affaires étrangères, de l'Ambassade de France en République tchèque et de l'Institut français de Prague.

Toto dílo, vydané v rámci programu F. X. Šalda, se těší podpoře Ministerstva zahraničních věcí Francouzské republiky, Velvyslanectví Francouzské republiky v České republice a Francouzského institutu v Praze.

© Jean-Jacques Pauvert, 1965

Translation © Miroslav Drozd, 2002

ISBN 80-7272-053-8

ISBN 978-80-7272-321-8 pdf

Mé sestře, vévodkyni z Elchingenu, co nejněžněji. R. R.

Kapitola první

Na onen čtvrtek zkraje dubna mě můj učený přítel mistr Martial Canterel pozval společně s několika svými blízkými k návštěvě obrovského parku obklopujícího jeho nádhernou vilu v Montmorency.

Locus Solus – tak se usedlost jmenuje – je pokojné ústraní, kde se Canterel s potěšením a v naprosto nerušeném klidu ducha oddává svým četným a plodným výzkumům. Na tomhle *opuštěném místě* je dostatečně chráněn před ruchem Paříže – a přesto se do hlavního města dostane za slabou čtvrt hodinku, žádá-li si jeho bádání návštěvu odborné knihovny anebo když nastane ta pravá chvíle, aby na hojně navštívené přednášce vystoupil před vědeckou veřejností s nějakým senzačním sdělením.

A právě tady, na *Locus Solus*, tráví Canterel téměř celý rok obklopen svými žáky, kteří mu s vášnivým obdivem k jeho nepřetržitým objevům fanaticky sekundují při završování jeho díla. Vila obsahuje několik místností luxusně zařízených jako vzorové laboratoře obsluhované četnými pomocníky a mistr zasvěcuje celý svůj život vědě, protože jeho obrovské bohatství svobodného muže zproštěného všech povinností odstraňuje všechny materiální těžkosti, které v průběhu jeho zanícené práce přinášejí rozmanité cíle, jež si vytyčuje.

Odbily tři hodiny. Bylo krásně, na téměř neporušeně čistém nebi zářilo slunce. Canterel nás přivítal nedaleko své vily pod starými stromy, jejichž stín ukřýval pohodlné zahradní zařízení, včetně rozličných proutěných židlí.

Po příchodu posledního hosta mistr vykročil a naše skupina ho poslušně následovala. Velký, tmavý, otevřený výraz pravidelných rysů, Canterel se svým jemným knírkem a živýma očima vyzařujícíma jeho úžasnou inteligenci sotva vypadal na svých čtyřiačtyřicet let. Jeho vroucí a přesvědčivý hlas dodával na přitažlivosti jeho uchvacujícímu přednesu, jehož kouzlo a jasnost z něj činily jednoho z vel mistrů slova.

Za chvíli jsme kráčeli jakousi velmi strmě stoupající alejí.

Asi v půli svahu jsme na kraji cesty v dosti hlubokém kameném výklenku uviděli podivuhodně starodávnou sochu vytvořenou zjevně z vyschlé a ztuhlé černavé hlíny, která rozhodně ne bez jistého původu představovala smějící se nahé dítě. Paže se vzpínaly vpřed v gestu oběti, ruce obrácené ke stropu výklenku. Uprostřed pravé dlaně, tam, kde se kdysi zakořenila, se tyčila drobná a dávno odumřelá rostlinka.

Canterel, který roztržitě pokračoval v chůzi, musel odpovědět na naše jednomyslné otázky.

„To je Federál s cicvářkovým semínkem, tak jak ho v samém srdci Timbuktu spatřil Ibn Batuta,“ řekl, ukazuje na sochu, jejíž původ nám vzápětí odhalil.

Mistr důvěrně znal slavného cestovatele Echenoze, který během jedné africké expedice za svého raného mládí dorazil až do Timbuktu.

Když před odjezdem zkoumal souhrnnou bibliografii oblastí, které ho lákaly, přišla Echenozovi několikrát do ruky zpráva arabského teologa Ibn Batuty, považovaného vedle Marka Pola za největšího cestovatele XIV. století.

A právě na sklonku svého života, tolik bohatého na památné zeměpisné objevy, tehdy, kdy se mohl plným právem v klidu těšit ze své zářivé slávy, pokusil se Ibn Batuta ještě jednou o daleký průzkum, při němž se dostal do záhadného Timbuktu.

Během svého studia si Echenoz mimo jiné povšiml následující epizody.

Když Ibn Batuta vkročil do Timbuktu, tížilo město jakési tiché ohromení.

Trůn tehdy patřil ženě, královně Duhl-Séroul, která si ve svých necelých dvaceti letech ještě nevybrala chotě.

Duhl-Séroul čas od času přepadaly strašné krize vyvolávané chorobným přerušáním menstruace, jehož důsledkem byly návaly krve, jež poté, co zasáhly mozek, způsobovaly záchvaty zuřivého šílenství.

Tyto obtíže přinášely domorodcům vážnou újmu, protože královna, jež byla obdařena absolutní mocí, v takových případech hbitě vydávala pomatené rozkazy, jež rozmnožovaly bezdůvodné tresty smrti.

Kdykoli mohlo vypuknout povstání. Ale s výjimkou těchto přechodných poblouznění vládla Duhl-Séroul s nejmoudřejší laskavostí a její lid se jen málokdy těšil tak šťastnému panování. A tak místo toho, aby se vrhli do neznáma svržením panovnice, lidé snášeli trpělivě pomíjivé zlo vyrovnávané dlouhými obdobími rozkvětu.

Až dosud žádný z královniných lékařů nedokázal chorobě učinit přítrž.

V době Ibn Batutova příchodu postihla Duhl-Séroul krize, jež byla vážnější než všechny předchozí. Na její pokyn bylo

nutno ustavičně popravovat množství nevinných lidí a spalovat všechny sklizeň.

V náporu hrůzy a hladu lidé každý den vyhlíželi konec záchvatu, který se bezdůvodně prodlužoval, a činil tak situaci nesnesitelnou.

Na veřejném prostranství Timbaktu stála zvláštní modla, jíž lidová pověřivost propůjčovala obrovskou moc.

Byla to socha dítěte vytvořená z tmavé hlíny a vztyčená za zvláštních okolností za vlády krále Forukka, jednoho z Duhl-Sérouliných předků.

Forukko, jenž byl obdařen rozumem a laskavostí jako v normálních časech dnešní královny, vydával zákony a nasazoval svůj vlastní život jen proto, aby učinil zemi co nejbláženější. Jakožto osvícený agronom sám dohlížel na zemědělské plodiny a zaváděl četná a plodná zlepšení zastaralých metod setby a žní.

Okouzleny takovým stavem věcí, sousední kmeny se připojily k Forukkovi, aby využily jeho výnosů a rad, aniž však přitom ustoupily od své autonomie s právem vrátit se dobrovolně k naprosté nezávislosti. Jednalo se tak o jakýsi pakt přátelství a nikoli podřízenosti, jehož prostřednictvím se všichni zavazovali ke spojení proti společnému nepříteli.

Uprostřed bláznivého nadšení rozpoutaného slavnostní deklarací uzavření obrovské unie bylo rozhodnuto o vytvoření jakéhosi pamětního symbolu zvěčňujícího tu převratnou událost, a to v podobě sochy uhnětené výlučně z hlíny, již dodají všechny spolčené kmeny.

Každý nárůdek poslal svůj díl, přičemž vybíral z polní půdy jakožto symbolu šťastné hojnosti, již oznamovala Forukkova záštita.

Z těchto prstí, společně smísených a prohnětených, slovutný umělec postavil půvabné usměvavé dítě, jež jako vpravdě společný potomek četných kmenů spojených v jednu rodinu jako by ještě víc upevňovalo navázaná pouta.

Dílo, jež bylo umístěno na veřejné prostranství v Timbaktu, získalo pro svůj původ pojmenování, jež by, přeloženo do dnešního jazyka, bylo vyjádřeno slovem *Federál*. Rozkošně vymodelováno, nahaté děcko s rukama, jejichž hřbety jsou obráceny k zemi, vztahovalo paže, jako by přinášelo jakýsi neviditelný dar, vyvolávajíc svým symbolickým gestem představu daru bohatství a blaženosti přislíbeného myšlenkou, kterou ztělesňovalo. Socha, brzy vysušená a vytvrzená, získala trvalou pevnost.

V souladu s všeobecným přáním nastal zlatý věk pro všechny spojené národy, které, připisující své štěstí Federálovi, zaslíbily té všemocné modle, připravené vyslyšet nesčetné modlitby, vášnivé bohoslužby.

Spojení kmenů přetrvalo i za panování Duhl-Séroul a Federál vzbuzoval stále stejný fanatismus.

Protože se královnino šílenství neustále zhoršovalo, bylo rozhodnuto vydat se hromadně k hliněné soše a žádat okamžité zažehnání pohromy.

Mohutné procesí vedené kněžími a hodnostáři, jež Ibn Bayouta viděl a popsal, se odebralo k Federálovi, aby se na něj v souladu s danými rituály obrátilo s dlouhými a horoucími modlitbami.

Téhož večera se pak nad krajem přehnal zuřivý uragán či spíše jakési ničivé tornádo, které v rychlosti proletělo Timbuktem, aniž přitom v nejmenším poškodilo Federála, chráněného okolními stavbami. V dalších dnech bouření živlů přešlo v časté lijáky.

A přesto se vyhrocené královnino šílenství stupňovalo, přinášejíc s každou hodinou novou pohromu.

O Federálovi už kdekdo pochyboval, když jednoho rána na pravici modly, jsouc zakořeněna v její dlani, vypučela drobná rostlinka.

Bez nejmenších pochyb v ní každý spatřoval lék, jakoby zázrakem nabízený uctívaným dítětem k vyléčení Duhl-Séroulina neduhu.

V důsledku střídání deště a žhavého slunce se rostlinka rychle rozvinula a nasadila drobounká bledě žlutá kvítka, která byla opatrně otrhána, spěšně vysušena a podána panovnici nacházející se na samém vrcholu poblouznění.

Retardační účinky se dostavily okamžitě a Duhl-Séroul, jíž se konečně ulevilo, znovu nabyla svého rozumu a spravedlivé dobroty.

Radostí opojený lid vzdal při velkolepé ceremonii díky svému Federálovi a veden přáním zabránit dalším krizím rozhodl, že pravidelným zaléváním a ponechávajíc ji z jakýchsi pověřčivých ohledů na dlani sochy, za podmínky, že její semínka nesmějí být nikde zasazena, bude pečovat o tajemnou rostlinu, která až dosud byla v zemi zcela neznámá, a proto dovolovala pouze jednu jedinou hypotézu: semínko, jsouc uragánem přeneseno z dalekých krajů, dopadlo při svém pádu na pravou dlaň modly, a zde, v polní půdě regenerované deštěm, uzrálo.

Podle jednomyslného přesvědčení všemocný Federál rozpoutal cyklon, semínko navedl až do své dlaně a přivolal přeháňky.

Tato část Ibn Batoutova líčení byla oblíbenou pasáží cestovatele Echenoze, který v Timbaktu začal okamžitě po Federálovi pátrat.

Nečekaný rozkol mezi dosud solidárními kmeny připravil modlu o její význam, socha byla z veřejného prostranství vykázána a uložena jako obyčejná kuriozita k ostatním relikviím jednoho chrámu, kde už dávno upadla v zapomnění.

Echenoz ji chtěl vidět. V dlani nedotčeného a usměvavého dítěte se stále ještě tyčila slavná rostlinka, teď vyschlá a slabá, která ještě řadu let, jak se cestovateli podařilo zjistit, zažehnávala každou Duhl-Séroulinu krizi až k úplnému zotavení. Protože měl takové botanické znalosti, bez nichž by se ve svém povolání neobešel, Echenoz v prastarých hortikulturních zbytcích rozpoznal lodyhu květiny *artemisia maritima* – a současně si vzpomněl, že jsou-li v podobě žlutavého medikamentu známého pod názvem *cicvářkové semínko* strávena v malém množství, tvoří usušená kvítka rostliny vskutku velmi aktivní emmenagoga. Protože byl odkázán na jediný a chudý zdroj, lék v malé dávce vždy na Duhl-Séroul zapůsobil.

Domníváje se, že vzhledem k jeho opuštěnosti by mohl Federála získat, Echenoz nabídl vysokou a vzápětí akceptovanou cenu – a pak jedinečnou sochu, jejíž historie vzbudila obrovský Canterelův zájem, dopravil do Evropy.

Před svou smrtí Echenoz Federála odkázal svému příteli, který o starobylou africkou modlu projevoval zájem.

Naše pohledy, upírající se na symbolické dítě, jež bylo spolu se starodávnou rostlinou v našich očích obklopeno tou nejskvělejší svatozáří, byly brzy upoutány třemi čtvercovými reliéfními plastikami vysekanými přímo do kamene v nejspodnější partii vysokého bloku, do něhož byl vyhlouben výklenek.

Před námi se mezi zemí a deskou, na níž stál Federál, horizontálně a řazena nad sebou táhla tři plastická a jemně vybarvená zobrazení, jež byla místy už silně otřelá a podobně jako celý ten kamenný blok vzbuzovala pocit až bájně starobylosti.

První reliéf znázorňoval mladou ženu stojící s náručí plnou květin na travnaté planině a se zraky upřenými k obzoru, nad nímž se na nebi vznášela slova *OD NYNĚJŠKA*, jež z bělostných

tenounkých obláčků měkce vykroužil vítr. Něžné a rozmanité barvy, jakkoli zašlé, přetrvávaly všude – na oblacích byly ještě jasné, bohaté na soumravně rudý tón.

O trochu níž ukazoval druhý plastický obraz stejnou neznámou, jež sedíc tentokrát uprostřed nádherného sálu, vytahuje zejícím otvorem uvolněného švu modrého a bohatě vyšívaného polštáře jakéhosi paňácu oblečeného v růžové a zbaveného jednoho oka.

Nad zemí pak třetí výjev přiváděl na scénu jednookého v růžovém, jenž jako živoucí protějšek paňáci ukazoval několika zvědavcům na středně velký blok žilkovaného zeleného mramoru, jehož vrchní strana, do níž byl polovinou své délky zapuštěn zlatý prut, nesla slovo *Ego*, které tu bylo jemně vryto spolu s parafou a datem. Krátký průkop vybavený zavřenou mříží pak v pozadí výjevu otvírá cestu do jakési obrovské jeskyně vyhloubené v úbočí zelené mramorové hory.

Právě na těchto dvou obrazech si barvy, zejména modrá, růžová, zelená a zlatá, stále uchovávaly jistou sílu.

Canterel nás na požádání do plastické trilogie uvedl.

Asi před sedmi lety, poté, co se dozvěděl, že se ustavila jistá společnost se záměrem obnovit bretaňské město Gloannic, které bylo v XV. století zničeno a zaneseno pískem za strašného cyklonu, mistr zcela nezištně zahájil nejrozmanitější akce na podporu grandiózního podniku, jenž by měl podle něj přinést úžasné výsledky.

Představitelé největších muzeí starého i nového světa se brzy začali přít o množství vzácných věcí, které díky obratným vykopávkám na správném místě okamžitě v Paříži způsobily zmatek při veřejných dražbách.

Canterel, který byl přítomen u všech dodávek starožitností, si jednoho večera při pohledu na tři barevné reliéfy zdobící čelo podstavce jedné velké prázdné a čerstvě vykopané niky připomněl tuto bretaňskou legendu z Cyklu o Artušovi.

Kdysi dávno v Gloanniku, hlavním městě země Kerlagouëzo, té divoké krajiny v nejzápadnějším výběžku Francie, ucítil Kourmelen, její ještě mladý král, že jeho již delší dobu nejisté zdraví začíná rychle upadat.

Kourmelen byl již pět let vdovcem po královně Pléveneuc, jež zemřela poté, co na svět přivedla jeho první dítě, princezničku Hello.

Protože měl několik závistivých a po trůnu bažících bratrů, Kourmelen jako něžný otec s hrůzou pomýšlel na to, jak se po jeho smrti, která je nepochybně blížká, stane Hello, jež bude podle zákonů země povolána na jeho místo, vzhledem ke svému mládí lákavým cílem mnohých spiknutí.

Bez jediného klenotu, avšak vykupujíc svůj nedostatek přepychu mimořádnou starobylostí, stala se těžká zlatá koruna krále Kourmelena, jež pod přízviskem *Tučná* obepínala od nepaměti čelo každého kerlagouězského panovníka, už dávno samotnou esencí absolutistického kralování a žádný princ by bez ní nemohl vládnout ani jeden jediný den. V důsledku horlivého modlářství schopného převážit jakoukoli legitimitu by lid za svého pána uznal kteréhokoli pretendenta, jenž by byl natolik šikovný, že by se dokázal zmocnit předmětu uloženého obezřetně na bezpečném místě strážném stráží.

Království Kerlagouězo i jeho hlavní město založil v dávných dobách Kourmelenův předek Jouël Veliký, jenž jako první nosil Tučnou vyrobenou na svůj příkaz.

Když bezmála stoletý po slavném panování zemřel, proměnil se Jouël, podle legendy zbožštěný, v hvězdu na nebi a nepřestal bdít nad svým lidem. Každý v jeho zemi ho uměl mezi všemi nebeskými souhvězdími nalézt, aby se na něj mohl obrátit se svými prosbami a modlitbami.

Spoléhaje v nadpřirozené síly svého slovutného předka, zapřísahal ho úzkostmi zmítaný Kourmelen, aby na něj ve snu seslal nějaké spásonosné vnuknutí. Aby svým bratrům vzal i tu nejmenší naději na úspěch, dlouho pomýšlel na to, že do tajné skrýše mimo jejich dosah uloží uctívanou korunu, bez níž se neobejde žádné uvedení na trůn. Bylo však nezbytné, aby ve chvíli, kdy dospěje do věku, že se bude moci postavit svým nepřátelům, mohla Hello, má-li být prohlášena královnou, znovu nalézt starobylý zlatý kroužek – opatrnost však velela neprozrazovat zvolený úkryt, neboť síla a lest až příliš snadno z dítěte vymámí tajemství. Král, rozčilen vážností situace, jež ho nutila k tomu, aby se o tajemství děлил, dlouho váhal.

Jouël vyslechl prosbu svého potomka a navštívil ho ve snu, aby mu nadiktoval, jak se má zachovat.

Od té chvíle jednal Kourmelen pouze na základě přijatých instrukcí.

Nechal roztavit svou korunu a získal prut té nejobyčejnější podlouhlé formy, s nímž se odebral na Zelený pahorek, začarovanou horu, již kdysi proslavilo Jouělovo náruživé putování.

Projížděje před koncem svého života své království, aby se ujistil o blahobytu lidí a počestnosti svých správců, utábořil se Jouël jednoho večera v opuštěném kraji, který dosud nikdy ne navštívil.

Královský stan rozbili v úpatí Zeleného pahorku, té rozezklané hory, udivující svým namodralým nádechem a odlesky jemně žilkovaného mramoru. Zatímco ostatní odpočívali, pokusil se Jouël, vybičovaný zvědavostí, o její zdolání, poklepáváje přitom ustavičně svou okovanou holí po vzdorující zemi, jako by chtěl proniknout do její podstaty. Jeden úder hole ho překvapil, zdálo se mu, že slyší jakousi nejasnou podzemní ozvěnu. Zarazil se, začal bušit do podezřelého místa a zaslechl tlumené echo, které šíříc se úbočím hory naznačilo přítomnost obrovské jeskyně.

Domnívaje se, že narazil na vhodné přístřeší, kde by bylo možné strávit nadcházející studenou noc, Jouël přerušil svůj výstup a nechal své lidi pátrat po průrvě, jež by umožnila vstup do nečekané jeskyně.

Rozmrzelý neúspěchem dosavadního pátrání, nařídil král, jenž stále doufal v možnou existenci pískem zaneseného otvoru, vyčistit v místě ozvěny terén hory, jejíž úpatí bylo zasypáno jemným štěrkem.

Několik narychlo povolaných dělníků vyzbrojených improvizovanými nástroji obnažilo téměř celý vrchol jakési klenby, kterou uvolnili právě tak, aby tudy mohl projít člověk.

Když s pochodní v ruce prošel úzkou chodbou, Jouël okamžitě rozpoznal úžasnou jeskyni ze zeleného mramoru, přizdobenou v důsledku podivuhodného geologického jevu obrovskými hroudami zlata, jež samy o sobě představovaly nevyčíslitelné bohatství, které by zdesateronásobily to, které v sobě zcela jistě hora ukrývala.

Oslněný Jouël rozhodl uchovat celé to pohádkové bohatství pro případ ničivých pohrom, a uchránit je tak před všemi projevy hrabivosti, protože pro šťastné království, které se díky zakladatelovu géniu těší pokojnému blahobytu, je nyní zbytečné.

Ponechávaje si své myšlenky pro sebe, vrátil se král ke svému doprovodu, a v pohostinné jeskyni se rozhostila klidná noc.

Nazítří byl navázán čilý styk s nejbližší vesnicí a dělníci se pod vedením samotného Jouëla dali do díla. Zbaven všeho nánosů písku těsný průchod se proměnil v prostorný tunel, v jehož půli byla po vyklizení jeskyně zasazena mohutná dvoukřídlá mříž, jež neměla na králův příkaz žádný zámek.

A tehdy Jouël, jenž se oddával magii, přede všemi pronesl dvě slavnostní inkantace. Tou první učinil povrch hory navždy odolný vůči těm nejtvrdějším nástrojům, druhou pak neodvratně zavřel mohutnou vysokou mříž, kterou současně ochránil před jakýmkoli vypáčením a odpečetěním.

Monarcha posléze svým pomocníkům sdělil cenný objev. Neznámá jemu samotnému, jenž by nemohl, i kdyby snad byl chtěl, znovu získat to zakázané bohatství, jistá magická věta, vztahující se k jedné osobní nadlidské události, jež měla proslavit jeho smrt, s každým správným vyslovením ihned otevře mříž. Pouze jednou jedinkrát v průběhu příštích staletí, a to ještě jen v případě obrovských pohrom, jejichž propuknutí či očekávání by mohlo vést k tomu, že lidé budou pomoc hledat právě v těch pokladech, by Jouël měl možnost odhalit ve snu jednomu z jeho následovníků onu kabalistickou formulku. Předem tak prozradil podstatu *sézamu*, aby četní opovážlivci svými pravidelnými pokusy uchránili to důležité naleziště od nuceného zapomnění, do něhož bylo uvrženo absolutním uvězněním.

Za jedné jasné noci o měsíc později, když se poté, co završil svoje putování, vrátil do Gloanniku, Jouël, obtížen roky a slávou, zemřel a na obloze se náhle rozzářila nová hvězda.

Lidé, kteří v tom okamžitě rozpoznali onen nadpřirozený úkaz, který pro chvíli svého skonu předpověděl Jouël, s jistotou pozdravili v neznámé hvězdě samotnou duši zesnulého, jež věčně bdí nad osudem království.

Protože od této chvíle bylo známo, k jakému faktu se váže formulka, jež by měla vydat nesmírná bohatství Zeleného pahorku, nový panovník, Jouëlův ctižádnostivý syn, pronesl před začarovanou mříží množství lakonických vět opisujících na tisíc různých způsobů proměnu zesnulého krále v hvězdu na obloze. Avšak nepodařilo se mu vyslovit se správně, neboť mříž zůstávala zavřená. A tak tomu bylo od té doby pokaždé, kdykoli se podobné pokusy uskutečnily.

A tuto vzpírající se větu odečetl Kourmelen ve snu ze rtů krále Jouëla, kterého k ní zmocnila hrozící politická bouře, k níž se v království schylovalo.

Na úpatí Zeleného pahorku ji vyjádřil slovy, k nimž se všichni, kdo ji hledali, toliko blížili:

„Jouël hoří, hvězda na nebi.“

Mříž se doširoka rozevřela a pak se za návštěvníkem, jenž vstoupil do zelenavé jeskyně, zase zavřela.

Na Jouëlův pokyn, jehož podnětu porozuměl, zde Kourmelen ukryl všechno zlato své koruny. Kde jinde hledat bezpečnější skryš než v této jeskyni, do které tak dlouho přes všechny snahy nikdo nevníkl. A pak, i kdyby se nějakému spiklenci po nesčíslných pokusech podařilo vyslíditi správný *séžam*, nepřeborné množství zlatých hrudek, od nichž se roztavená Tučná v ničem nelišila, představovalo záruku, že se jí nikdo nezmocní. S ohledem na lidovou pověru pak toliko čelo, jež obepne starobylá koruna, znovu vytvořená toliko z původního zlata, se může stát čelem královským. A jak vůbec rozpoznat onen ctihodný zlatý prut od tolika jiných a ve všem stejných?

Kourmelen vytáhl bez větší námahy podlouhlý oblázek, který byl svou polovinou zapaštěn do jednoho osamocené bloku zelenavého mramoru, a získal tak dokonalé pouzdro, do kterého přesně zapadl ten vzácný těžký předmět, jenž se teď podobal všem těm vzorkům zlata zasazeným v ofitu jeskyně.

Avšak příliš striktní anonymnost prutu by naprosto znemožnila vládnout samotné Hello, která bude jednoho dne, ještě než jí na čelo bude nasazena královská koruna, nucena dokázat svému lidu pomocí nezvratného důkazu svůj téměř božský původ.

A tak Kourmelen špičkou své dýky, stále na Jouëlův výslovný příkaz, velmi jemně označil základnu bloku zelenavého mramoru.

Od samého začátku králové země Kerlagouëzo připojovali k důležitým aktům namísto svého jména slovo *Ego*, jež posilovalo jejich prestiž, činíc tak z každého za jeho vlády svrchované *já*, jež je současně zdrojem i završením všeho. Písmo a datum vyrovnávaly slabičnou jednotvárnost tím, že každému kusu zdvojeně přisoudily příslušného panovníka.

Kourmelen, jenž se při podobných příležitostech bez váhání uchýloval k nejčastějšímu rukopisu, vyryl své obvyklé *Ego*, k němuž připojil datum, a vzápětí pak celý nápis zahrnul slabou vrstvou písku. Posledním opatřením tak král, jenž po svém vstupu do jeskyně mezitím došel až do její nejtemnější části, vzal všem neobeznámeným pátračům, kteří nějakou neslychanou náhodou vyslovili správný *séžam*, snad jakoukoli možnost objevit náznak epigrafu.

Pětí mocnými slovy pak Kourmelen otevřel mříž, která se za ním opět okamžitě zavřela.

Po návratu ze své cesty veřejně prohlásil, vyhýbaje se přitom podrobnostem, že Tučná, jež je nyní roztavena, byla jeho péčí

uložena v Zeleném pahorku, do něhož se dostal díky heslu, jež mu ve snu sdělil Jouël. Aby si jeho lid uchoval důvěru v budoucnost, musel vědět, že ukryto na bezpečném místě je posvátné zlato, stále připraveno znovu potvrdit budoucí panovníky, jehož ztráta by všechny uvrhla do nebezpečného zoufalství.

Věda, že z objetí smrti se již nevysmekne, Kourmelen spěšně splnil příkazy krále Jouëla, který mu spolu s mnoha dalšími doporučeními přikázal, aby k sobě bez obav přivolal jistého Le Quilleca, dvorního šaška, který by měl plnit nepostradatelnou úlohu univerzálního důvěrníka.

Le Quillec, který byl jednooký a ohyzdňý, aby ještě víc nadsadil grotesknost své postavy, jež byla terčem všeobecného posměchu, se jako ten nejkoketnější švihák oblékal vždy do různového a ve svých hbitých odpovědích vždy trefný, skrýval pod komickou obálkou upřímnou a dobrou duši, věrně oddanou králi.

I když Kourmelena taková volba zprvu udivila, po zralé úvaze pak Jouëlovu moudrost musel ocenit. Le Quillec, který se jakožto bytost nízká a posmívaná a v očích všech nehodná toho, aby byla zasvěcena do největšího tajemství, pro úlohu zmocněnce hodil lépe než kdokoli jiný, bude mimo jiné zcela stranou jakéhokoli naléhání či hrozeb, jež by ho měly přimět mluvit.

Král seznámil šaška s vpouštějící formulkou, s umístěním slavného prutu i s existencí prokazujícího podpisu. Až nadejde ten pravý okamžik činu, Hello jakožto dcera panovnického a božského rodu dobře zpravená jedním z oněch nebeských znamení, nepřístupných obyčejným lidem, jako je takový Le Quillec, z vlastního popudu vyhledá jednookého, aby si na něm vyžádala jeho tajemství. Teprve tohoto dne, aby snad náhodný příznak zájmu nebo i přízně nemohl předčasně vzbudit podezření okolí, bude sirotkovi podivný důvěrník ukázán, a to způsobem, o němž tušení neměl ani samotný Le Quillec, který se teď oddával dlouhému a trpnému čekání.

Propustiv šaška, vyvolil Kourmelen z množství hraček své dcery jakousi loutku celou v růžovém a vytrhl jí jedno oko.

Za svého těhotenství vyšila královna Pléveneuc bez cizí pomoci přepychový modrý polštář, na kterém mělo podle jejích představ spočívat až do konce jejího šestinedělí dítě, jež čekala. Kourmelen se vždy snažil všít pit Hello úctu k této relikvii, již ubohá matka, která podlehla smrti, nemohla použít. Ro-

ztrhl šev polštáře, vsunul loutku co nejlouběji do peří a pak jedné z komorných přikázal, aby zašila tu nedopatřením, jak řekl, vzniklou díru.

Král pak beze svědků oznámil Hello, vyzvané k tomu, aby setkání chovala v tajnosti, že na ni v modrém polštáři, jehož útroby smí prozkoumat až na příkaz z nebe, čeká dárek.

Kourmelen až do konce ve všem postupoval podle příkazů krále Jouëla, po němž podědil i předvídavou bystrost ducha. Neboť bylo určeno, že se jí dostane nebeského varování, až bude proti svým protivníkům vyzbrojena věkem, Hello bude po ohledání polštáře, jenž se pro svůj vznešený původ nemohl nikdy ztratit, nucena vidět zvláštní symbol v tom, že dospělá osoba obdrží neobvyklý dar v podobě obyčejné dětské hračky. Růžový šat a chybějící oko by měly za nějakou dobu v její pracující mysli osudově vyvolat šaška Le Quilleka, jehož pak podrobí výslechu. A navíc, i kdyby hanebně vydírající příbuzní princové na dosud dětské a slabé Hello vymohli tajemství modrého polštáře – nemajíce přitom s ohledem na viditelnou celistvost nečekaného zisku důvod domáhat se tolik důležitého doznání nebeského znamení – pak podivná zábavná loutka, tolik odpovídající věku své držitelky, vytažená ze záplavy lehounkého peří bez jakéhokoli potřebného dokumentu, bude pouze vypovídat o něžném rozmaru otce snažícího se o zdůraznění lákavosti svého dárku neobvyklostí důmyslného úkrytu. Předmět, který nemá žádnou hmatatelnou souvislost, bude zjevně navrácen Hello, která spokojujíc se s tím, že jej využije při svých hrách, si později v den nebeského znamení náhle uvědomí, že odbila hodina, kdy by měla prohledat polštář. Když pak záhy pochopí, jak dětinskost daru přestává ladit s rozkvětem jejího mládí, propadne plodným úvahám, a jakmile si připomene ony dvě výrazné zvláštnosti hračky, provede potřebné srovnání, jež ji okamžitě přivede k Le Quillekovi.

Kourmelen záhy zemřel. Jeho bratři, využívající k vytvoření nepřátelských stran skutečnosti, že Hello je v menšině, rozpoutali občanskou válku, aby na sebe strhli moc. Protože však neměli posvátné zlato, z něhož by bylo možné odlít Tučnou, nepodařilo se nikomu z nich být uznán králem.

Znovu a marně byla zkoušena nová hesla, jen aby se otevřela neústupná mříž Zeleného pahorku, který fascinoval zejména od té doby, co se stal stánkem monarchistického prutu. Hello, na niž jako na pravděpodobnou držitelku jistě otcovy

informace, jež by měla vést k cíli, dotírali svými otázkami její strýcové, dokázala své tajemství uchovat.

V té době zachvátila království anarchie, neboť Hello se nemohla stát královnou, dokud se nezmocnila Tučné.

Stále do růžova vyšňořený Le Quillec, zaopatřený doživotní penzí, kterou mu přiznal Kourmelen, rozesmával na promenádách, když hbitě odpovídal na urážlivé vtípky starých dvořanů.

Čas plynul a Hello, jíž bylo osmnáct let, bez ustání snila o nebeském příznaku, ježž předpověděl její otec, a doufala, že se jí dostane pomoci k záchraně země, naprosto zruinované nepřerušovaným údobím chaosu a vnitřních bojů.

Jednoho červencového večera se osamělá princezna vracela s náručí květů k zámku svých předků, v němž pobývala každého léta, když tu dlouhé obláčky visící nad obzorem prozářily tisíceré rudé záblesky mizícího slunce.

Hello se zastavila, aby se pokochala férií soumraku, a spatřila, jak se tenké bělostné chomáčky v závanech vánku zvláštním způsobem prohýbají, až z nich vítr vykroužil mlhavá písmena následujících slov:

OD NYNĚJŠKA.

Slova se brzy rozpadla, ale Hello s bušícím srdcem v nebeském znamení rozpoznala ohlášené upozornění. *Nyní* musela jednat.

Po návratu do zámku otevřela modrý polštář, vůči kterému její nejoddanější péče nikdy nepolevila, jsouc nad jiné ospravedlněna posvěcujícím dotykem mateřských rukou, než aby mohla působit jakkoli podezřele. Rozčarována nálezem pouhého paňáci dlouho přemítala, hloubajíc nad zjevným nesouladem mezi hračkou a vlastním stářím.

Až najednou z barevného tónu šatu a vyprázdněného očního důlku dívka uhádla, že jí záhadná loutka připomíná Le Quilleka.

Předvolala si šaška na zámek a o všem ho zpravila.

Le Quillec jí pak předal tajemství, jež mu byla svěřena, a zapřísahal jí, aby se bezodkladně vypravila na Zelený pahorek a s poslušnou horlivostí vyplnila oblačný příkaz – naléhavý příkaz vydaný po zralé úvaze a v mimořádně příznivém okamžiku, kdy žádný z případných uzurpátorů, kteří se vzájemně vyčerpali boji na život a na smrt, by nebyl mohl účinně za-

bránit pochodu legitimní královny, jakmile by se objevila se zlatým prutem-modlou v ruce, vyvolávajíc současně všeobecné nadšení.

Usazena na prostorných nosítkách, Hello okamžitě vyrazila za doprovodu šaška, jenž rozhlašuje všude promyšleně skutečný cíl cesty, přiměl mnohé fanatiky k tomu, že se připojili k průvodu, neboť se nemohli dočkat toho, že uvidí památnou událost, jež ukončí éru anarchie a úpadku.

Mladičká princezna tak přicestovala k Zelenému pahorku vprostřed obrovského davu, který způsobil veliké potěšení Le Quillekovi, prahnoucímu po tom, aby se jeho identifikační scéna odehrála před svědky.

Když s pomocí účinné věty proslovené potají tichým hlasem otevřel mříž, zamířil šašek jeskyni ke stanovenému místu, zatímco část davu šla na jeho žádost s ním, aby konstatovala v jeho nejmenších gestech dokonalou absenci spoluúčastenství.

Poté, co na něj Le Quillec ukázal, byl mramorový Kourmeleňův blok za přispění mnoha lidí vyzdvižen a vynesena ven a dokořán otevřená brána se po té kratičké návštěvě za posledním návštěvníkem znovu zavřela.

Šašek, jenž smetl vrstvu zakrývajícího písku, odhalil přede všemi na čelní straně bloku v nejtěsnější blízkosti zlatého prutu identifikující podpis zesnulého krále.

Hello se vydala zpět do Gloanniku, odnášejíc s sebou neporušený zelený blok uložený v koutě svých nosítek. Její doprovod se rozšiřoval s každou zastávkou provázenou bouřlivými ovacemi, jež vyvolával úspěch její výpravy. S úmyslem zastavit její pochod marně pretendenti přemlouvali své vojáky, kteří fascinováni magickou slávou skvěle vydobytého zlatého prutu sami přecházeli pod korouhev šťastné princezny.

Když byla triumfálně dopravena do svého paláce, dala Hello z navraceného zlata opět vyrobit Tučnou, kterou si jednoho dne veřejně a za třestících výkřiků „Ať žije královna“ nasadí. Toho večera zářila Jouělova hvězda ještě jasněji než obvykle.

Panovnice chtěla vzápětí zemi pomoci bohatstvím jeskyně, jejíž vytěžování bylo okamžitě zahájeno. Uvedena v obecnou známost, formulka, jež otevřela mříž, umožnila kopáčům s krumpáči vstoupit, a království tak vbrzku díky zlatu vytěžnému z hlubin zeleného mramoru začalo vzkvétat.

Hello, konečně usměvavá a vroucně milována svým lidem, zahrnula Le Quilleka dobrodiním.

V radostném nadšení byla vytvořena socha, která představu-

jíc mladou královnu s korunou na čele, byla umístěna, jako by se jednalo o světici, do jakéhosi prostorného výklenku, v jehož spodní části na vznešenou událost upomínaly tři barevné reliéfy.

A jak se ukázalo, byla to právě tato nika, již objevily nejčerstvější vykopávky provedené společností, jejímž společníkem Canterel byl.

Jednoduchý průzkum ukázal, že chybějící socha, roztržštěná do tisíců střípků, spočívala v okamžiku nálezu v temném příšerí niky kdysi vymrštěné do vzduchu dávným ničivým kataklysmatem.

Mistr dychtil po tomto ctihodném kusu, jehož pouhopouhá existence dodala legendě jakousi zvláštní reálnost. Neústupným zvyšováním ceny se nakonec při dražbě stal jeho šťastným vlastníkem, aby jej instaloval ve svém parku, kde po celých šest let ten kamenný úkryt nechával prázdný, než nalezne sochu, jež bude hodna pro své stáří a hodnotu tak vzácného sídla – jež si nakonec svou starobylostí a slovutností vysloužil Federál, jenž zde našel ochranu před větrem a deštěm.

Posledním pohledem jsme se rozloučili s tou dvojnásobnou pamětihodností a vyrazili jsme za Canterelem, který se nám už začínal v té strmě stoupající aleji ztrácet.

Kapitola druhá

S každým dalším krokem vegetace kolem nás ubývalo. Země se za chvíli úplně obnažila a my jsme vystoupali na širokou pláň, holou, kam jsme dohlédli.

Dospěli jsme k vrcholu, na němž stálo cosi jako dláždící zařízení, jež svou podobou připomínalo *dlaždický tlouk* – nebo *pěch* – užívaný k vyrovnávání dlažby.

Tlouk, který byl celý ze železa, a přesto vzbuzoval zdání lehkosti, byl zavěšen na malém jasně žlutém aerostatu, jenž díky své spodní zvonovitě rozšířené partii připomínal siluetu montgolfiéry.

Země dole byla upravena tím nejpodivuhodnějším způsobem.

Na značně rozlehlé ploše byly na všechny strany rozmístěny lidské zuby nejrozmanitějších tvarů i barev. Některé z nich byly oslnivě bělostné, kontrastující tak s řezáky kuřáků, nabízejících celou škálu kaštanové hnědi. V té podivné zásobě byly všechny žlutě od těch nejmatnějších až po nejdivočejší odstíny plavé. Zuby modré, ať už blankytně či temně, rovněž přispěly do té bohaté mnohobarevnosti doplňované i záplavou zubů černých nebo bledě červených či křiklavě rudých a krvavých odstínů.

Obrysy a proporce se nekonečně lišily – obrovské stoličky a monstrózní špičáky sousedily s téměř nepostřehnutelnými mléčnými zuby. Všude probleskovaly kovové záblesky plomb a zlata.

Na místě, jež nyní zabíral *tlouk*, skupiny natěsnaných zubů vytvářely pouhým střídáním svých barev opravdový, třebaže nedokončený obraz. Celek připomínal rejtara podřimujícího v jakési tmavé kryptě, zemdleně ležícího na břehu podzemního jezera. Lehounký dým stoupající z mozku spáče ukazoval, jako by to byl sen, jedenáct mladých lidí sklánějících se hrůzou před jakousi vzdušnou a skoro průzračnou bublinou, jež jsouc zřejmě cílem panovačného letu bílé holubice, rýsovala na zemi jemný stín, jenž halil mrtvého ptáka. Vedle rejtara, jež slabě osvětlovala pochodeň, zaražená do země krypty, ležela jakási stará zavřená kniha.

Té jedinečné zubní mozaice vládla žluť a hněď. Jiné odstíny, velmi vzácné, zanechávaly živé a lákavé stopy. Holubice utvořená ze skvostných bělostných zubů zaujímala pozici prudkého, ale půvabného vzletu; vytvářejíce rejtarovu výbavu, zručně uspořádané zubní kořeny vykreslovaly na jedné straně rudá péra

zdobící tmavý klobouk odhozený vedle knihy a na straně druhé pak široký purpurový plášť sepnutý měděnou sponou znázorněnou důmyslným seskupením zlatých plomb; složitá směsice modrých zubů představovala azurově modré kalhoty, jejichž nohavice končily ve vysokých botách z černých zubů; dobře patrné podrážky vznikly nakupením ořechově hnědých zubů, kde pravidelně rozmístěné četné plomby znázorňovaly hřebíčky.

Tlouk se zastavil právě na levé botě.

Vně obrazu pak zuby ležely všude bez náznaku jakýchkoli souvislostí, rozesety, aniž dávaly nějaký výtvarný smysl. Kolem fiktivního rámce vyznačeného dokola zuby nacházejícími se nejdál od středu se prostírala jakási uprázdněná zóna ohraničená rovněž tenounkou šňůrou upevněnou oběma konci na vrcholcích štíhlých kolíků, vysokých několik centimetrů. Před touto polygonální bariérou jsme stáli.

Pěch se náhle vznesl do vzduchu a tlačěn mírnou tlakovou vlnou dosedl nedaleko od nás na kuřácký, tabákem zahnědlý zub, když před tím bez oklik a zvolna překonal takových patnáct až dvacet stop.

Canterel, upozorniv na sebe znamením, překročil šňůru a opuštěnou hranici a přistoupil k vzdušnému zařízení. My ostatní jsme ho následovali, dávající pozor, abychom nepohnuli roztroušenými zuby, jejichž zjevný nesoulad byl naprosto bezpochyby pracným výsledkem pečlivých zkoušek.

Zblízka naše uši zaslechly tikot vydávaný sluncem se lesknoucím *tloukem*.

Nešetře těmi nejkouzelnějšími komentáři, Canterel upoutával naši pozornost rozmanitým dílům přístroje.

Přímo na vrchol aerostatu a skrze síť, která zde tvoří jakýsi plochý límec, pronikal automatický aluminiový ventil s kruhovitým otvorem na uzávěr, sousedícím s malým chronometrem s viditelným ciferníkem.

Svislé a tenké lanoví, jež tvořilo spodní část sítě a bylo celé z jemného a lehkého hedvábí, drželo pod balonem, jsouc provlečeno otvory provrtanými do její kolmé a nízké obruby, kruhovitou aluminiovou plošinu, jež připomínala obrácenou pokličku a obsahovala jakousi žlutavou hmotu rozetřenou v tenké vrstvě po její horizontální ploše.

Dolní strana plošiny byla svým středem přinýtovaná k vrcholu jakéhosi úzkého aluminiového válcovitého a vertikálního sloupu tvořícího samotné tělo objektu.

Dlouhá a rovněž aluminiová tyč zasazená bočně v nejvyšší části sloupu se zvedala šikmo k nebi a svým trojitě rozvětveným koncem přesahovala i samu kruhovitou plošinu. Každá z jejích tří větví byla zakončena značně velkým chronometrem, o nějž se opíralo kulaté zrcadlo stejně velkého obvodu; tři na sobě nezávislé ciferníky se obracely do tří různých směrů, zatímco ony tři skleněné zrcadlíci disky mířily do společného prostoru a hleděly zhruba k západu, jihu a východu. V této chvíli první zrcadlo bezprostředně zobrazovalo slunce a vrhalo je do druhého zrcadla, jež je odrazilo směrem k plošinovité gondole, zatímco třetí teď nehrálo žádnou roli. Každé zrcadlo bylo ke svému chronometru připevněno čtyřmi horizontálními, jemně ozubenými tyčemi, zasunutými nahoře, dole, vpravo a vlevo do rubu jeho obvodu; tyto tyče ve všech třech případech procházely chronometrem a pronikaly na druhé straně vnějším okrajem ciferníku, jehož průměr byl menší než průměr celého hodinového stroje.

Uváděny do pohybu neviditelnými ozubenými koly spojenými s mechanismem chronometrů, tyto tyče mohly díky velké proměnlivosti posunů vpřed a vzad nastavit zrcadla do nejrozmanitějších úhlů; vrchol každé z nich tvořila malá kovová kulička tkvící ze dvou třetin v duté a neuzavřené kouli upevněné na zadní straně dotyčného zrcadla; tento způsob úchytu znamenitě vyhovoval nastavování disku do nejrůznějších směrů.

Tento trojný systém sledoval každodenní pohyb slunce od východu k západu. Zrcadlo nasměrované k východu přijímalo jako první po celé dopoledne zářivé paprsky; po průchodu nebeského tělesa k poledni přestalo zrcadlo plnit svou roli, již vzápětí převzal jeho protějšek. Působící aktivně od rozbřesku po soumrak, zrcadlo nasměrované k jihu odrazilo jako druhé oslňující výlevy, které k němu ustavičně vrhal ten či onen zářivý sousední disk.

Uprostřed šikmé a na konci trojitě rozvětvené tyče vystupoval krátký svislý podstavec, který se vzápětí dělil do dvou prohnutých větví tvořících polovinu obvodu s rohy namířenými k zenitu. Tento půlkruh, který byl kolmý v poměru k vertikálnímu plánu, v němž se nalézala šikmá tyč, mohl sloužit jakožto dílčí rám mocné kruhové čočky, jež tím, že se shodovala s jeho horizontálním průměrem, byla v horní partii prohnutých větví upevněna ve dvou čepech.

Čočka, která byla umístěna přesně v dráze zářivého svazku

odráženého nejvzdálenějším zrcadlem, ležela rovnoběžně s paprsky, jež ji zaplavovaly.

Poslání chronometru nepatrných rozměrů, jehož ciferník zvenčí zdobil nejvyšší partii jedné z prohnutých větví, spočívalo v nastavování čočky v přesně stanovený okamžik, jež dovoľovala důmyslná vazba jejího pohybu na příslušný čep.

K aluminiovému kůlu, přesně naproti čočce a zrcadlům, byla přišroubována kovová a horizontálně vedená tyč, jež byla zakončena jako nějaká vzpěračská poločinka koulí a měla zabezpečovat stabilitu celku.

V polovině jeho výšky kůlem kolmo procházela obrovitá magnetická střelka, pocházející z jakési gigantické buzoly, a protože na obou stranách byla stejně dlouhá, sloužila prostřednictvím svého magnetismu k tomu, aby v průběhu letů neustále udržovala ten vzdušný přístroj v neměnném směru. Její severní špička byla umístěna přímo pod zrcadlem zkoumajícím jih, zatímco její jižní špička byla situována obdobným způsobem u zrcadlové protiváhy.

Tvořice základnu nesly spodní partii kůlu tři malé aluminiové ostruhovité patky, jež svou prohnutostí a provázaností připomínaly zmenšeniny nožiček nějaké skříně; každá z nich se opírala o zem, poskytujíc tak *tlouku* dostatečnou stabilitu, a u paty svého pravidelného a vyčnívajícího zakřivení otevírala pohled na ciferník velmi drobného chronometru, který byl jen sotva větší než ona sama.

V polovici výšky všech tří patek byly vnitřně a sbíhavě zakotveny tři štíhlé a horizontálně situované hřeby, jejichž hroty vnikaly velice zlehka do obvodu miniaturní kroužkovité podložky z modrého kovu, usazené izolovaně a naplocho v prostoru přesně v ose kůlu. Druhá podložka stejného formátu a z kovu světle šedé barvy byla umístěna přímo nad tou první ve vzdálenosti jednoho milimetru, jsouc zavěšena na útloukové vertikální tyči, která svým koncem přiléhala ke středu jeho vrchní partie a mizela v kůlu.

K okraji spodní partie sloupu, jen o trochu výše nad úrovní, kde se spojovaly tři patky, přiléhal svým obvodem ciferník posledního chronometru.

Když nám nechal potřebný čas k zevrubné prohlídce *tlouku*, Canterel spolu s námi pokračoval v chůzi a tak jsme se jako už předtím zase ocitli před známou šňůrou, kterou jsme opět překročili.

Netrvalo dlouho a naše pohledy se se zvukem jakéhosi nárazu stočily k základně celého přístroje; šedá kroužkovitá podložka pod tlakem své tyče poklesla a rychle se spojila s druhou tak, že obě dvě teď byly těsně spojeny. Přesně v okamžiku jejich spojení opustil zem hnědý zub situovaný pod nimi a jakoby v důsledku jakési tajemné magnetizace se přitiskl k rubu modrého kroužku. Sluch oba dva nárazy, znějící jakoby současně, vnímal jako jeden úder.

Chvilku poté z čočky, jež znenadání dokonala čtvrtobrat v ose svého horizontálního průměru a od nynějška svisle rozkrojovala světelný svazek vysílaný v zešikmujícím se úhlu zrcadlem mířícím k jihu, vytryskl záblesk. V důsledku tohoto manévru se paprsky pronikající speciálním sklem mocně soustředily na neporušenou plochu žluté substance rozetřené pod aerostatem na kruhovitě plošině; některá z oněch tenkých lanoví visících ze sítě přeškrťovala neproniknutelnými stíny ten náhlý lesk. V důsledku intenzivního žáru musela žlutavá hmota uvolňovat lehký plyn pronikající do balonu jeho rozšířeným otvorem, neboť obal se postupně nadýmal. Vznosná síla byla vzápětí dostatečná, aby nadzvedla celé zařízení, jež pomalu vystoupalo do vzduchu, zatímco čočka, jež dovršila další čtvrtobrat stejným směrem, zatemnila žlutý amalgám, neboť na něj přestala koncentrovat sluneční paprsky.

Vítr se během našeho stání před překážkou šňůry změnil a *tlouk* se přenesl k obrazu ze zubů; avšak tento druhý trajekt tvořil s tím prvním značně tupý úhel a právě k onomu nejtmavějšímu koutu krypty, kde podřimoval rejtar, celé zařízení směřovalo.

Dole se v průběhu letu jedna z patek prodloužila s pomocí jakési vnitřní jehlice, jež se povysunula o půl centimetru.

Balon vzápětí citelně splaskl a přístroj svým poklesem nastavil své dvě patky bez nástavců na shluku tmavých zubů tvořících vyvýšený břeh podzemního jezera, zatímco jehlice ještě před chvílí povysunutá se ustálila na zemi uprostřed uprázdněného prostoru. V okamžiku přistání jsme na vrcholu aerostatu spatřili stále ještě otevřený ventil, který se poté, co nechal uniknout potřebné množství plynu, nehlučně uzavřel za pomoci svého uzávěru v podobě jednoduchého aluminiového disku, jenž se střídavě dokázal ukrýt a zase se objevit, neboť beze změny vlastní plochy se díky jakémusi čepu potočil o stupeň svého vnějšího obvodu. Analogickou dedukcí jsme dospěli k pochopení toho, jak se prostřednictvím čočky a ven-

tilu, jejichž zásahy tehdy našim nezkušeným očím unikly, mohla uskutečnit první cesta pěchu.

Šedá podložka mezi patkami se nadzvedla, jsouc tlačena svou tyčí, a mezi ní a modrým kroužkem znovu vznikla milimetrová mezera. Nikotinem zbarvený zub, který následoval přístroj na jeho cestě vzduchem, prokázal, že touto skutečností byla přerušena magnetizace, a vzápětí také opustil rub modré podložky a spadl na zem, kde částečně doplnil nedokončenou partii mozaiky. Barva nově příchozího se sladila s barvou sousedních zubů a obraz tímto drobným příspěvkem vloženým na správné místo zas o trochu pokročil.

Čočka vykonala čtvrtobrat v obvyklém směru a výpary žlutavé substance, svítivě proteplené, nafoukly balon. Balon se vznesl, zatímco čočka se znovu začala otáčet a prodlužovací jehlice se vrátila do patky, jež jí sloužila za pouzdro. Vánek se ještě naposledy vzvednul a *tlouk* se přímým směrem přesunul až k osamocenému a vzdálenému kořenu, růžovému, jemnému a zašpičatělému, na nějž se v důsledku příslušného manévru ventilu snesl a usedl.

Canterel si pak vzal slovo, aby nám vysvětlil důvod a poslání tohoto podivného vzdušného dopravního prostředku.

Mistr dovedl až na samu mez možného umění předvídat počasí. S pomocí velkého souboru neuvěřitelně citlivých a přesných přístrojů dokázal s desetidenním předstihem předpovědět pro jakékoli místo směr a sílu závanu větru jakož i příchod, rozměry, opacitu i srážlivostní potenciál toho nejmenšího obláčku.

Aby působivě zvýraznil krajní dokonalost svých předpovědí, vymyslel Canterel zařízení, jež dokáže stvořit estetické dílo stojící pouze na spojeném úsilí slunce a větru.

Sestrojil *tlouk*, na nějž jsme hleděli, a vybavil jej pěti nad sebou umístěnými chronometry majícími řídit všechny pohyby – nejvýše situovaný otevíral a uzavíral ventil, zatímco ty ostatní uváděly do pohybu zrcadlo a čočku, a s jejich pomocí tak naplňovaly slunečním žářem obal aerostatu prostřednictvím žlutavé substance, jež díky příslušné přípravě exhalovala pod jakýmkoli přírůstkem tepla jistou dávku vodíku. Byl to sám mistr, kdo vynalezl onu žlutavou kompozici, jejíž nadlehčující výpary vznikaly pouze tehdy, když na ni čočka soustředila sluneční paprsky.

Takovýmto způsobem Canterelovi sloužil přístroj, který s pouhým přispěním alespoň trochu svítícího slunce mohl s využitím dávno předpovězeného atmosférického proudění urazit přesně vypočtenou dráhu.

Od té doby mistr bádá nad tím, jaké hmoty použít ke zrodu svého uměleckého díla. Zdálo se mu, že obtížný a častý pohyb sem a tam celého zařízení dokáže vyvolat pouze jemná mozaika. Bylo tedy zapotřebí, aby nejnižší partií *tlouku* byly postupně přitahovány a díky přerušované magnetizaci postupně uvolňovány mnohobarevné fragmenty. Canterel se tak nakonec rozhodl využít objevu, který před několika roky učinil a který v praxi přinášel znamenité výsledky.

Jednalo se o podivuhodný systém umožňující vytrhávat zuby bez nejmenší bolesti a bez použití jakéhokoli nebezpečného a škodlivého anestetika.

Po dlouhých výzkumech získal Canterel dvě velmi složité sloučeniny kovů, jež v okamžiku vzájemného dotyku vytvořily zvláštní a neodolatelný magnetismus, jehož moc působila výhradně na vápníkový prvek lidských zubů.

Jeden z kovů byl šedý a druhý měl ocelově modré zabarvení. Když z obou dvou vyřízl kroužkovitou podložku o poloměru jednoho milimetru, upevnil šedý kroužek na jakousi jemnou pevnou a poněkud zašikmenou násadu – a do obvodu modrého kroužku zarazil špičku tří krátkých rozbíhavých horizontálních a symetricky totožných tyček přichycených druhým koncem k hornímu obvodu malé lampy opatřené štíhlým držadlem. Používaje přitom obou rukou, zavedl v určený okamžik lampu do pacientových úst, její spodní lem, který je silný a tupý, nasadil na zuby, jež sousedí s tím, jenž má být vytržen – a pak nechal šedý kroužek pečlivě přilnout k modré podložce. Okamžitě se uvolnil magnetismus, který byl tak náhlý a tak mohutný, že nemocný zub uposlechl výzvy a opustil své lůžko, aniž pacient pocítil nejmenší bolest – a pospíšil si k modré podložce, vnikajíc současně dovnitř lampy, jež je celá z platiny právě tak jako ony tři tyčky, a vyznačuje se naprostou odolností. Když se jednalo o spodní čelist, dosedla lampa normálně, modrá podložka byla nahoře; v opačném případě, když se jednalo o horní čelist, manévr, jakkoli podobný, vyžadoval úplné převrácení lampy a šedé podložky. V případě bezzubých úst, když se na jedné straně nedostávalo podpory v důsledku chybějícího zubu, si mistr vzhledem k naprosto jednoduchému použití vybral z rozmanitého množství jeden kolmý rovnoběž-

nostěn z čisté slonoviny, který mohl svou výškou poskytnout nejlepší náhradu; lampa, která dosedla na jedné straně na zub, na straně druhé na slonovinu, pak mohla dostat svému poslání. Jestliže však napadený zub obklopovalo prázdno na obou stranách, takže byl zub dvojnásob izolován, byly nutné dva rovnoběžnostěny. Pakliže měl Canterel k dispozici dvě zubní náhrady nestejně výšky, mohl využít zásoby drobných slonovinových kostiček nejrůznější síly a vybrat si jednu, jež umístěna na nižší podpěru vyrovnala v kritický okamžik rozdíl výšky.

Úmyslným následkem zvláštní atomické kombinace, jež ji vyvolala, bylo, že magnetismus se projevoval pouze na té straně, která byla lampou zpočátku vnitřně zastíněna, v poli dokonale imaginární trubice neurčité délky, jejíž osa procházela středem obou podložek a jejíž průměr se shodoval s jejich průměrem. Šedá podložka tedy neriskovala, že by k sobě přitáhla jeden ze zubů zdravé čelisti, a modrá podložka svým působením zasáhla jen jistou část zamýšleného zubu, aniž by v nejménším poznamenala jeho sousedy; takto vymezená akce vzhledem ke své intenzitě přinesla hledaný výsledek, dokonale bezbolestný v důsledku své nenadálosti. Jakmile byl zub vytržen a jakmile přilnul k modré podložce, Canterel odtrhl šedý kroužek, protože měl obavy, aby magnetismus, jenž – jak se o tom experimentálně ujistil – přetrvává navzdory překážce, omylem nepoškodil zdravou část chrupu v důsledku chybného pohybu operovaného nebo jeho samotného.

Sotva celý postup vešel ve známost, přilákal na *Locus Solus* davu návštěvníků s oteklou tváří, kteří všichni odcházeli nadšeni rychlým a pohodlným způsobem, jímž byli zbaveni příčiny svého utrpení, aniž kdy pocítili nejmenší bolestivé šubnutí.

Zuby uvolněné jeho uměním nakupil mistr bez ladu a skladu, ale až dosud se mu nikdy nedostalo příležitosti zabývat se tou překážející zásobou, jejíž likvidaci stále odsouval.

Po zrodu svého nového projektu blahořečil těmto stálým prodlevám, jež mu poskytly použitelný a praktický prvek.

Začal zásobu zubů využívat k tvorbě své mozaiky. Jejich barevné odstíny a obrysy se dostatečně odlišovaly, aby se mohl oddávat fantazii, a konečnému zkrášlení přispělo více či méně výrazné prokrvení kořenů, jež se spojilo se zářivými pablesky zlata a plomb.

Ke spodní partii svého *tlouku* mezi ony tři patky sloužící jako podstavce připevnil mistr pozorně dvě nové kroužkovité pod-

ložky ve všem podobné těm, jež používal pro své zubní operace. Tentokrát však upravil složení obou kovů takovým způsobem, aby získal magnetismus, který je mnohem méně autoritativní; jednalo se ve skutečnosti jen o to, aby mohl posbírat po zemi rozestě zuby, aniž by bylo nutno je vytrhávat z jejich lůžek; přepravující svůj lehounký náklad z jednoho kouta do druhého, musely obě podložky, jež byly stejně silné jako ty původní, chňapat během své vzdušné dráhy po všech zubech na zemi, které se dotkly jejich pole působnosti; tohoto obtížného kapitálu nebylo nutno se obávat, protože nové podložky, jež byly co do velikosti i individuálního zbarvení totožné s původními, měly potřebnou moc jen k tomu, aby vyvolaly z bezprostřední blízkosti zub zbavený rezistence. Chronometr situovaný ve spodní části aluminiového kůlu měl aktivizováním jedné vertikální tyče regulovat pro stanovený okamžik postupné sblížení či oddalování obou kovů, a učinit tak magnetismus přerušovaným.

Canterel by získal analogické výsledky, kdyby byl pro svou mozaiku použil různobarevných kousků měkkého kovu, jež by obyčejný elektromagnet snadno dokázal zachytit a uvolnit v důsledku přerušovaného proudu.

Avšak takový postup vyžadoval, aby v létajícím *tlouku* byl složitě zabudován zatěžující systém elektročlánků, který je plný vážných nevýhod.

Mistr dal proto přednost své původní představě, jež jej tím, že měla využít neslýchaným způsobem dávného objevu, jímž se oprávněně pyšnil, přitahovala mimo jiné nepředvídaností, kterou onomu zamýšlenému zvláštnímu obrazu propůjčovalo využití fragmentů vyříznutých a zbarvených pouhou náhodou s vyloučením jakékoli umělecké a předem promyšlené vůle.

Když Canterel završil *tlouk* připojením olbřímí strelky buzoly, zůstala před ním ještě jedna podmínka, již bylo třeba naplnit. Bylo nutné, aby si kočující zařízení dokázalo zachovat dokonalou vertikálnost v průběhu svých hostování na rozmanitých okrscích budoucího díla. Neboť čím více pokročila mozaika, tím více ony tři podpůrné patky hrozily zničením obecné rovnováhy, kdyby měly narazit do zubů plnicích posláních podpěr; *tlouk* by svým nakloněním vážně ohrozil tak přesné nasměrování zrcadel ve smyslu pravidelného chodu, a nový vzlet by tak byl znemožněn.

Aby překonal tuto životně důležitou otázku, Canterel uzpůsobil spodní partii tří patek, a na každou z nich namontoval

malopřůměrový chronometr, jehož soukolí v daném okamžiku uvedlo do chodu vnitřní jehlici se zaokrouhleným hrotem, a to tak, aby se mohla dočasně snížit.

Když patka dosedala na zub, který již byl integrální součástí mozaiky, byly dvě zbývající prodlouženy svými jehlicemi, jejichž konce se dotýkaly země; někdy na zuby dosedly dvě patky, takže své jehlice použila pouze jedna patka.

Připojené útlé tyčky vyjížděly víceméně podle úrovně zubů, jejichž tloušťka se velmi různila. Poté, co byly uloženy, představovaly stoličky a řezáky, zuby dospělých lidí i zuby mléčné, obrovské množství nejrůznějších výšek, množství, jež rostlo v závislosti na jedinečnosti každé čelisti. Tato skutečnost by nepoškodila konečný výsledek, obrazová výraznost mozaiky netrpěla prostou nerovností povrchu; avšak Canterel cítil potřebu k tomu navíc přihlížet při chronometrické regulaci tří jehlic; mezi řezákem dospělého muže a řezáčkem dítěte, abychom uvedli dvě krajnosti, bude výškový rozdíl relativně značný a v závislosti na tom, která patka si vybere ten či onen, budou muset dvě zbývající překonat svým vnitřním appendixem delší nebo kratší dráhu, aby dosáhly na zem; pokaždé, když obě dvě patky zamíří současně na dva zuby, které se co do velikosti liší, bude jedna z nich nucena použít své jehlice; během posledních dnů, když všechny tři patky současně udeří na tři zuby, aby zaplnily osamělou mezeru, bude možné si často povšimnout zasahování jedné či dvou pohyblivých jehlic, třebaže nikdy nenaváží žádný kontakt se zemí.

Vzhledem k těmto rozmanitým zvláštnostem se nastavení tří nejspodnějších chronometrů neobejde bez výjimečně těžké práce. Pokud jde o prodlužovací jehlice, mistra na štěstí mohlo znepokojoval jen samotné umístění budoucí mozaiky a nikoli okolí, kde protože na prostor nemusel brát ohledy, rozhazoval zuby takovým způsobem, že *tlouk* mohl k uspokojení každé z nich položit všechny tři patky na zem. Úzkostlivě dbaje na směr atmosférického proudění, jehož by bylo možné využít, Canterel podle svého zvolil na nedefinované přímé linii bod příchodu každé vzdušné migrace směřující k vnějšku zubního obrazu; k tomu potřeboval, aby co možná brzy fungoval chronometr ventilu. Tato volnost mu umožnila vyhnout se už od samého začátku pokusu o jakýkoli druh namačkávání na rozsáhlém prostranství, jež se mělo postupně uprázdnit, a v úchopné části svého poslání *tlouk* nikdy nepoužíval jehlice svých patek.

Pro umělecké dílo, jež chtěl vytvořit, hodlal Canterel vybrat námět tak trochu temný kvůli hnědavým a žlutavým tónům, které výrazně převládaly v materiálu mozaiky; jakýsi pitoreskní výjev v lůně nějaké hluboké, slabě osvětlené krypty měl podle jeho představy poskytnout ten správný prvek a on si připamatoval jistou skandinávskou pověst, kterou Ezajáš Tegner pojmenoval *den Rytter*¹ ve své *Frithiofs Saga*, pověst lidovou a moralistickou, jež tím, jak odpovídala svou hlavní epizodou jeho představám, inspirovala následující překlad, jehož autorem byl francouzský folklorista Fayot-Roquensie.

Kolem roku 1650 se jeden bohatý norský šlechtic, vévoda Gjörtz, bláznivě zamiloval do krásné Christel, manželky jednoho ze svých vazalů, barona Skjelderupa.

Gjörtz k sobě povolal rejtara jménem Aag, piráta bez předsudků, který pod podmínkou, že mu dobře zaplatí, necouvne před žádnou prací.

Planoucími slovy suzerén vyložil svou neodolatelnou lásku, jež mu svírá srdce – a slíbil rejtarovi bohatství, jestliže mu jednoho blahořečeného dne po tajném únosu přivede, samotnou a bezbrannou, tu, jejíž obraz ho pronásledoval až do snů.

Aby se vyhnul jakémukoli kompromisu, Gjörtz se zamaskoval černou škraboškou, aby ukojil svou touhu. Protože věděl, že stížnost adresovaná králi by ho vystavila nejkrutějším represáliím, chtěl Christel zbavit důkazů, ale také podezření.

Aag se vydal na venkov a usídlil se blízko baronova sídla, kde čekal na vhodnou příležitost.

Jednoho večera, skryt v parku u zámku, jež ustavičně sledoval, spatřil rejtara Christel, kterou rozmar osamělé procházky přivedl do jeho blízkosti. V příhodný okamžik se skokem vrhnul na nešťastnou mladou ženu, ale jeho ruce už nestačily zadržet její první výkřik. Skjelderup zaslechl ten projev úzkosti a společně s několika sloužícími, jež přivolal na pomoc, přispěchal na poslední chvíli, aby osvobodil svou choť a chopil se útočníka.

Z příkazu hradního pána, zběsilého vztekem, byl Aag v okamžení uvržen na dno obrovské krypty, která se prostírala pod parkem a měla svůj tajný vchod uprostřed hustého porostu sousedícího s místem útoku.

Tento úkryt, kterého už dávno nebylo použito, byl odjakživa napojen na podzemí hradu, aby mohl v případě vítězného na-

padení sloužit jako neznámé útočiště početného personálu, a poskytoval vždycky naději nočního útěku skrze východ v porostu.

Když se svými lidmi a zajatcem dospěl doprostřed jeskyně, nechal Skjelderup zarazit do jílovité a snadno průchozí země smolnou větev, kterou utrhli a zapálili ve chvíli sestupu dolů.

V jeskyni zahnívalo jakési jezírko, jež ji naplňovalo škodlivými plyny a vlhkostí.

Zanechávaje rejtara v tom tichém doupěti, jež se mělo stát jeho hrobem, baron se vrátil zpátky stejnou cestou, jsa provázen svými služebníky, kteří před ním zapečetili vchod do krypty pomocí obrovských červených kamenů, příliš těžkých pro paže samotného muže; tento materiál pocházel z rokajových ornamentů, jejichž zbytky vroubily nedaleko odtud jednu z alejí parku. Již déle než půl století byla podzemní cesta k hradu zasypaná sutinami a nic už nemohlo odsouzence vyrvat pomalé a kruté smrti, jež na něj čekala daleko od vší lidské pomoci.

Poté, co se marně snažil odstranit ty červené kameny nakupené před otvorem, který mu otvíral cestu, rejtar prošel celým svým rozsáhlým vězením a pečlivá prohlídka mu vzala všechnu naději na útěk.

Během své obhlídky v jednom tmavém koutě sebral jakousi starou knihu, zpuchřelou na mnoha místech, snad jediný téměř zachovalý pozůstatek zásoby žalostných svazků odhozených do smetí a téměř zničených hnilobou nebo krysami.

Vrátil se k pochodni, zalistoval v díle a spatřil následující záhlaví: *Sbírka Kaempe Viser, kterou pro královnou Sofii vydal Sorenzon Wedel – 1591.*

Doufaje, že četbou na chvíli zaplaší ty pochmurné myšlenky, které ho přepadaly, se Aag natáhl na zem, namátkou otevřel knihu a narazil na naivní legendu nazvanou *Pověst o vodní kouli.*

Kdysi žil nedaleko Eidsvoldu princ Rolfsen, známý svou velkoudušností a poctivostí.

Rolfsen, pán nesmírného bohatství, vroucně miloval svou dceru Ulfru, čistou dívku příslovečně počestnou; na druhé straně byl však nucen zapudit svých jedenáct synů, věrolomných mladíků ovládaných zlými a krutými pudy.

Když Rolfsen zemřel, moudrá Ulfra navzdory tomu, že byla nejmladší, se stala majitelkou všech statků svého otce, který ji stanovil jedinou dědičkou.

Jedenáct bratří, šílených zlobou, vyhledalo zlou vílu Gunveru s prosbou, aby Ulfru s pomocí nějakého kouzla zahubila.

Získána okamžitě pro zlou věc žadatelů, víla s lítostí prohlásila, že její moc je příliš malá, aby mohla způsobit přímý dívčin skon. Mohla ji pouze proměnit v holubici na jeden rok, během něhož by ji jedenáct bratří mohlo jednoduše zabít, kdyby se jim podařilo nalézt ji ve *Fuglekongerige* – neboli v *Ptačím království* – v útočišti, kde prožije všechen svůj čas vyhnanství.

Mládenci přijali nabídku Gunvery, která jim poté, co zahubila jakousi magickou formulku, oznámila, že Ulfra, znenačání proměněná v holubici, právě vzlétla a nechala jim volné pole k uchvácení svých pokladů.

S tisíci doporučeními jim pak víla předala ptačí klec, v níž byla držena konopka, která je, jakmile bude vypuštěna, svým poletováním zavede až do ptačího království. Pak je naučila jednomu kabalistickému slovu, jež by je mělo uchránit před smrtelným nebezpečím ve chvíli, kdy se budou blížit cíli.

Fuglekongerige ve skutečnosti hlídal hrozný duch, který v podobě jakési vzdušné vodní koule střední velikosti bránil loveckým dobrodruhům před vstupem.

Každá živoucí bytost, jíž by se dotkl stín té podivné koule, by v okamžení zemřela. Nebezpečí trvalo i v noci, kdy nebe bylo v důsledku příhodného klimatu stále čisté, takže měsíc a hvězdy vydávaly dostatečně zářivý jas, který nedokázalo nic výrazně zastínit.

Vysloveno nahlas, magické slůvko vyjevené Gunverou mělo kapalnou kouli přinutit zmizet do dáli.

Jedenáct bratří opustilo vílu, která jim doporučila, aby si pospíšili, neboť jestliže se jim nepodaří zbavit ji její životní prásíly, Ulfra po jednom roce opusti jediným vzmachem křídel *Fuglekongerige* a znovu nabyde svých původních sil, aby se zase vrátila na své místo a těšila se svému bohatství na úkor lupičů.

Mládenci se ze všeho nejdříve vydali zmocnit se otcova bohatství, jež díky zmizení jejich sestry zůstalo opuštěné.

Zapomněli, že jim Gunvera přikázala, aby si pospíšili, a téměř celý rok byla jejich životem jedna velká žranice, rozhazovali zlato plnými rukama a využívali veselé přítomnosti nestarající se o budoucnost.

Jen pár dní před osudovým datem si náhle uvědomili nebezpečí, které jim hrozí, a vydali se na cestu, když předtím vypustili konopku, jejíž klíčka byla od první hodiny vždy pravidelně zásobována nejrozmanitějším výživným zrním.

V závěsu za ptáčkem, jenž jist si svou cestou poletoval stanoveným směrem, překonali několik předlouhých etap, až nakonec dorazili k jednomu obrovskému lesu, plnému šelestění peří a pípání. Konopka usedla a naznačila jim tak, že dospěli k Fuglekongerige.

Byl jasný den a na oslňujícím nebi zářilo slunce.

Náhle však jedenáct bratří ke svému zděšení spatřilo vodní kouli, o níž jim vyprávěla víla; marně si vzpomínali na záchranné slovo, na něž už dávno uprostřed nesčetných orgií zapomněli.

Koule se přibližovala, rýsujíc na zemi bledý stín, který nejdříve zastínil konopku, jež znavena malátně poskakovala, jako by ani neměla křídla. Ptáček, jakoby zasažen bleskem, padl mrtev, aniž stačil zanaříkat.

Od této chvíle začala hrozná štvanice. Mládenci, choulíce se před tou hrůzou, se snažili uniknout té vzdušné pohromě, která je náruživě pronásledovala. Boj nemohl trvat věčně, protože tekutá koule prokazovala mrštnost, s níž mařila nečekané triky, jimiž se odsouzenci pokoušeli dostat ze smrtícího stínu.

Když tu najednou z Fuglekongerige vzlétla holubice a zamířila rychle k otevřenému prostranství, na němž se odehrávala ta úděsná scéna.

Vznášejíc se nad koulí tak, aby se vyhnula smrtícímu zastínění, holubice sklonila zobáček a žíznivě vypila do poslední kapky tu hroznou potulnou vodu.

Jedenáct bratří pochopilo, že se ocitli tváří v tvář Ulfře, a tu všichni padli dojatě a kajícně na kolena.

Holubice vystřídala konopku, aby je přivedla na zpáteční cestu, na které ji všichni poslušně následovali.

Když se dostali na dohled rodinného panství, zlé časy pomínuly a něžná Ulfra znovu nabyla své ženské podoby – a pronesla několik dojmavě smířlivých slov, při nichž vztáhla paže k svým bratřím, jejichž temnými rejdy pronikla.

Napravení mládenci od té doby žili u své sestry, která se chopila svého nesmírného bohatství a zahrnula je něhou a štedrostí.

V hlubinách jeskyně, do které ho Skjelderup zaživa pochoval, Aag v četbě našel jisté zapomnění.

Když ucítil, že ho přemáhá spánek, odložil knihu, a nestaraje se o sebe, rychle usnul.

Sen, inspirovaný čerstvě osvojeným textem, mu vzápětí ukázal jedenáct bratří z legendy, přemožených hrůzou z vodní koule, jejíž stín smrtelně srazil konopku, která jim ukázala cestu, zatímco kdesi daleko vzlétala sněhobílá holubice, aby přinesla pomoc svým pronásledovatelům.

Holubice se postupně zvýrazňovala a rejtar měl pocit, že se ho dotkla. Když otevřel oči, spatřil vedle sebe Christel, která mu tiskla ruku, aby ho probudila.

Několika slovy mu mladá žena vypověděla události, jež následovaly poté, co byl vchod do krypty zavalen červenými kameny.

Posedlá myšlenkou na hroznou smrt, jež čekala na toho, jenž ji přepadl, Christel si v hradní knihovně vzala svazek starých manuskriptů hemžících se plány a údaji týkajícími se prastaré stavby Skjelderupova sídla a přenesla si je do své komnaty.

Doufala, že v těchto dokumentech nalezne prozrazující popis nějaké tajné chodby, která by byla natolik průchozí, aby jí samotné umožnila dostat se k rejtarovi a vyhnout se přitom riziku, že bude prozrazena, což by se mohlo přihodit, kdyby použila cizí pomoci.

Pečlivé studium jí přineslo řešení jejích tužeb.

Poté, co si do paměti vryla každé slůvko dlouhého, složitého a přesného odstavce, vydala se uprostřed noci do hradního sklepení, kde v jednom místě sáhla vysoko rukou a zmáčkla neviditelnou pružinu, maskovanou četnými výstupky nějaké temné a hrbolaté zdi.

Aniž se v nejmenším naklonila, jedna dlaždice v podlaze se okamžitě a dosti vysoko nadzvedla a znehybněla jsouc podpírána ze svého lůžka čtyřmi silnými vertikálními tyčemi; obnažený otvor byl až po okraj naplněn vodou.

Na stejném místě zdi, jen trochu víc napravo, Christel znovu zmáčkla pružinu a klesající voda okamžitě odkryla pár schodů končících v podzemní chodbě. Mladá žena sestoupila a vydala se temným tunelem, jímž po celé délce prosakovala ledová voda.

Takto se dostala do rejtarovy krypty, právě se stoupnutím hladiny jezírka, jejíž nedávný pokles, způsobený pohybem druhé pružiny, vyvolal vyprázdnění tunelu. Obezřetně kráčela po

lehce se svažujících výčnělcích, až vkročila na samu zem brlohu – a mohla se přiblížit k vězni, aby ho vytrhla z jeho hlubokého spánku.

Rozvrácen tímto příběhem byl Aag v poslední vteřině svého snu proti své vůli překvapen vztahem nastoleným mezi Christel a onou bílou holubicí, jíž se, jak si myslel, dotkl, vnímaje osvobodivý dotek, který ho probudil. V obou dvou případech ničemně pronásledovaná nevinost vítězně zachránila sám nástroj svých útrap a nebezpečí.

Zatímco se oddával svým úvahám, Christel, naznačujíc mu, aby ji sledoval, sestoupila po svažujících se stupních a vkročila do podzemní chodby ústící do vlhké stěny jezírka.

Po tichém pochodu vystoupili oba dva tajemným východem ukrytým ve sklepení hradu.

Strídavým použitím dvou pružin umístěných vpravo a vlevo v úpatí zdi, s kterými dosud nebylo manipulováno a které se vertikálně shodovaly s pružinami použitými před příchodem, Christel nejprve spustila přítok vody, jež dosáhla původní úrovně a dosvědčila, že jezírko v jeskyni je znovu až po okraj plné vody – a poté i návrat dlaždice, jejíž pravidelná hmota hermeticky uzavřela úzký tajemný otvor. Mladá žena užasla nad předvídavostí, s níž architekt kdysi dávno vybudoval ten tajemný průchod, jenž umožnil zoufalý útěk i v době, kdy obyčejné dveře – sice bez sutin, avšak bystrý vetřelec by je snadno zazdil – oddělovaly samotnou kryptu od hradu. V myšlenkách viděla skrytý mechanismus, jehož fungování jí ukázaly rozmanité nákresy podzemí komentované přesným textem v dokumentech knihovny, jimiž listovala před několika hodinami: úzký průchod, který spojoval jeskynní jezírko s jezerem Mjösen, jež se rozprostíralo ve stejné úrovni o tři kilometry dál na východ; druhá pružina po celou dobu, kdy byla zmáčknuta, uvolňovala proud vodovodního potrubí dovnitř jakési nádrže, jež okamžikem svého naplnění klesla, vytvářejíc tak protiváhu; uveden do pohybu tímto způsobem, jemný systém táhel a pák zahradil průchod a současně otevřel přepad vyvrtaný do dva metry silné příčky jezera, které se vzápětí částečně vyprázdnilo do jakési průrvy; a tímto způsobem, v důsledku snižování hladiny vody, bylo umožněno spojení mezi kryptou a hradem. Třetí pružina, když byla silně zmáčknuta, mocně a dočasně zatlačila odolný uzávěr automatického vypuštění jednoho otvoru umístěného na dně nádrže, jež jakmile se zbavila veškeré

kapaliny, vystoupila na své původní místo – mezitím táhla a páky, ničíce výsledky své dřívější práce, ucpaly přeřad průrvy a uvolnily průchod, jímž jezero Mjösen znovu naplnilo jezírko. Ostatně právě na analogickém principu protiváhy vody, jež je jednou napouštěna a podruhé vypouštěna, pohybovaly první a čtvrtá pružina dlaždicí.

Christel, která se předem vybavila dvěma klíči, odváděla rejtara temnými schodišti a otevřela dveře vedoucí k venkovnímu schodišti a potom dveře do parku, a darovala tak svému útočníkovi současně plnou volnost a odpuštění.

Místo toho, aby využil tak lákavé příležitosti spáchat únos, který by mu musel vynést bohatství, Aag, jehož ovlivnilo napravení jedenácti bratří, popsané v Kaempe Viser, padl na kolena před Christel, aby jí vyjádřil svou lítost a uznání.

Pak se ztratil do noci, zatímco mladá žena se v tichosti odebrala do svých komnat.

Canterel využil námětu, který mu poskytla ta temná a vítaná krypta, a vybral si v parku jedno ze všech stran otevřené místo vyznačující se nestálostí směru větru, který se tudy proháněl. Neustálé změny jen napomáhaly četným příchodům a odchodům, jež *tlouk* musel vykonat, aby vytvořil obraz. S přísnou dokonalostí vyrovnal celou plochu, již hodlal používat – a pak trpělivě vyčkal, až podle jeho předpovědi nastane příští období dvou set čtyřiceti hodin, jež začnou s koncem západu slunce a nepřinesou ani déšť, ani bouřky. Pokus se nemohl ve skutečnosti odehrát za přílišného větru a více či méně prudký liják by poškodil mnohé kombinace tím, že by zatížil obal aerostatu a připravil zrcadla a čočku o lesk.

Když nastala ta pravá chvíle, přivedl na provětrané místo vzdušný pěch a spolu s ním i jakousi obsažnou bednu obsahující zuby, jež vytrhal poté, co objevil ony dva přitažlivé kovy.

Zde, své meteorologické předpovědi na očích, se celou jednu noc oddával neuvěřitelné dřině, když bezchybně rozlišoval ty četné a subtilní kolority zubních materiálů ve zvláštním a úžasném světle speciálního světlometu, jež nedávno objevil a který přinesl revoluci do světa ateliérů a malířských akademií, protože umožňoval jakémukoli malíři pracovat poté, co vyšly hvězdy se stejnou jistotou jako za bílého dne. Rychle si stanovil večer za výchozí bod dvaceti obrátek věšteckého ciferníku, aby svým složitým přípravám poskytl dlouhé černé hodiny, které jsou nevyhnutelně bezvýznamné pro *tlouk*, který tím,

že začne svůj úkol počínaje úsvitem příštího dne tak, aby ho dokončil navečer desátého dne, využije, aniž cokoli promarní, celou denní a využitelnou část předpovězeného časového úseku.

Dbaje o to, aby nepromarnil jediný okamžik, věnoval se rozvíjení svého uměleckého díla, pohledy čas od času stočeny k modelu podle jeho údajů provedenému v oleji jistým obezřelým portrétistou, který nanášel každou barvu ve větším či menším množství podle počtu zubů či jejich kořenů, jež ji představovaly. Nestaral se o umístění budoucí mozaiky a vědomě rozséval v okolí zubní prvky všech barev, aby je připravil na chvíli, kdy budou chňapnuty při rozmanitých putováních *tlouku*.

Navíc, zuby byly rozvázně orientovány podle přesného smyslu, který jim v obrazu předurčovaly jejich odlišné obrysy, právě tak jako kořeny, vždy na místě oddělené od koruny řezem, provedeným *ad hoc* malou pilkou.

Společně s tímto úmorným výsevem Canterel zařídil na tisícinu vteřiny přesná budoucí citlivá zapojení jistého přídatného mechanismu a motoru, jež individuálně vybavil devíti chronometry, které po natažení fungovaly plných dvě stě třicet tři hodiny nebo po dobu o trochu delší – s ohledem na roční sluneční fázi – než bude trvat dobrodružství mezi prvním úsvitem a posledním soumrakem.

Za větru, jenž se měl zvednout v určitém úseku minuty a měl mít jistý směr, čočka uvedená do pohybu svým speciálním chronometrem měla soustředit sluneční paprsky na žlutou substanci – a držet víceméně dlouho svou tepelnou pozici v závislosti na čistotě atmosféry a termické mocnosti slunce, jež odpovídala křivce jeho evoluce a dále zejména relativní neprůhlednosti a délce zatmění oblakem přecházejícím zářivý kotouč. V té části svého poslání, jež se vztahovalo k čočce, si mistr jednou provždy všimal jemných stínů, které vyznačovaly na žlutavé hmotě některé provazy lanoví.

Chronometrická regulace ventilu vyžadovala veliké soustředění. Silné závany větru by mohly strhnout *tlouk* ve chvílích jeho odpočinku, a proto se ukazovalo jako nutné částečné vypuštění vzduchu z balonu nezávisle na vzdušném putování, a to s jediným cílem, zatížit celek proto, aby byla zajištěna daleko odolnější stabilita. Tato zvláštnost měla přímý vliv na práci čočky nucené pak déle oslňovat žlutavý amalgám, aby nahradila ztráty vodíku.

Úkol dvou podložek tam dole, jež spočíval v přitahování a pouštění zubů, byl snadnější. Na druhé straně nastavení tří chronometrů zasvěcené vnitřnímu prodloužení patek nutilo Canterela k úžasným výpočtům. Pokud šlo o zrcadla, jejich nasměrování, naprosto pravidelná, vyžadovala jen sledování slunce a jeho dráhy; jejich všeobecná orientace se mechanicky měnila každý den jen málo, kvůli každodenní modifikaci, kterou ve viditelné dráze slunce způsoboval úhel, který svíral rovník vůči ekliptice.

Přístroj měl neměnně zůstat stát na místě od západu do východu slunce – a nikdo by se ho neměl dotýkat, neboť chronometry byly nařízeny již předem až do posledního dne včetně. Ciferníky, jež zůstávaly záměrně viditelné, měly umožnit, aby bylo možno poznat, zda hodinové stroje, zbaveny nejmenší poruchovosti, stále všechny ukazovaly stejnou a správnou hodinu.

Canterel ukončil své poslední přípravy za ranního kuropění a naplnil aerostat doplňující a základní zásobou vodíku, získaného rutinně, aniž si cokoli půjčoval od žlutavé substance. Využívaje všech možných rozmarů větru, *tlouk* dokončil svou mozaiku za soumraku desátého dne, přičemž přesně reprodukoval, v daleko větším měřítku, model provedený v oleji, s výjimkou čtyř úzkých vnějších pásek, jež chyběly na každé straně, aniž svou bezvýznamnou absencí, zvolenou po zralé úvaze na úkor všeho ostatního, způsobovaly nějakou újmu celému dílu. Nepoužité zuby, jež byly původně určeny k zarámování obrazu, byly zrušeny jako odpad, a mistr, jež veřejně oznámil své projekty, nechal otevřít brány svého sídla, aby svědkové mohli v kteroukoli denní dobu přicházet a účastnit se lehkých procházek přístroje a dosvědčit, že absolutně nedochází k podvodu. Provaz natažený mezi nízkými kolíky vytvářel kolem pozornost poutajícího místa polygonální překážku, jež dokázala udržet návštěvníky v dostatečné vzdálenosti, aby poryvům větru nepůsobili ani ty nejmenší postížitelné potíže. *Tlouk* byl nakonec postaven na horní nahnědle žlutý špičák, a zde čekal na okamžik, kdy využije *motu proprio* prvního příznivého závanu.

Pokus, který se téměř blížil svému závěru, nyní trval už sedm dní, a až dosud to pojízdné zařízení díky úžasné úpravě svých chronometrů vždy přenášelo zuby či jejich kořeny na žádoucí místa. Jeho dráhy se občas střídaly dosti rychle v důsledku ustavičně vrtošivé podoby větru; často se vítr také ustálil v tr-

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti
eReading.